

UPPHANDLINGSPOLICY

Samverkande kommuner

- Berg
- Härjedalen
- Krokom
- Åre
- Östersund

Denna upphandlingspolicy gäller för de kommuner som beslutat arbeta inom ramen för den gemensamma nämndens arbete. Upphandling definieras som köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor, tjänster eller entreprenader. Denna policy omfattar även direktupphandling,

Syftet med policyn är att

- Säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till lägsta kostnad och med minsta möjliga miljöpåverkan.
- Tydliggöra och ge vägledning för de fem kommunernas upphandlingar.
- Långsiktigt medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens.
- Säkerställa att upphandling sker i enlighet med gällande lagstiftning.
- Underlätta för små och medelstora företag att uppträda som leverantörer till offentlig sektor.

Policyn ska ge vägledning till hur förtroendevalda och anställda skall agera när det gäller upphandling. Till sitt förfogande har de samverkande kommunerna ett upphandlingskontor.

Affärsmässighet

Affärsmässighet uppnås genom att den konkurrens som finns på marknaden utnyttjas. Kommunerna skall i sina upphandlingar ställa relevanta krav, vara tydliga, behandla alla anbudsgivare/anbudssökande lika samt göra upphandlingarna kända på marknaden.

Affärsetik

Begreppet affärsetik innefattar både affärsmässighet och att inte ta ovidkommande hänsyn, men även ett i övrigt etiskt agerande. Leverantörer och anbudsgivare är viktiga partners och skall känna trygghet i relationen. När det gäller känslig information skall inte sådan utlämnas på annat sätt än vad som är tillåtet eller tvingande enligt gällande lagstiftning eller avtal.

Inga orimliga eller onödiga krav skall ställas så att någon anbudsgivare eller leverantör gynnas eller missgynnas.

- Förtroendevalda och anställda skall inte ha personliga intressen i leverantörsföretag (jäv) som kan påverka utgången av en upphandling eller ett inköp.
- Egna rese- och logikostnader vid besök hos eller vid resor tillsammans med leverantörer skall alltid betalas av kommunen.
- Alla former av gåvor och tjänster från befintliga och potentiella leverantörer skall undvikas.
- Leverantörer skall inte lovas något eller utnyttjas på ett sådant sätt som inte det finns befogenheter eller laglig möjlighet att uppfylla.
- Genom ett agerande i enlighet med denna policy främjas en god affärsetik, vilket i sin tur gör kommunerna till trovärdiga aktörer på både den offentliga och privata marknaden.

Samordnad upphandling

Samordnad upphandling är av strategisk betydelse för de fem kommunerna som helhet för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor samt att aktivt påverka kvalitet och miljö. Samordningen minimerar dessutom de administrativa kostnaderna för de fem kommunernas upphandlingar.

Samordnad upphandling skall genomföras inom de områden där det finns gemensamma intressen. För de fem kommunerna gäller följande:

- Upphandlingskontoret informerar om vilka produktområden som kommer att bli föremål för upphandling.
- Om någon enskild kommun väljer att avstå att medverka i den samordnade upphandlingen, ska detta meddelas upphandlingskontoret.
- I varje upphandling ska möjligheten att tillåta delanbud, tydligt definierade, prövas.

- Prövningen ska ske i ett affärsmässigt perspektiv och med utgångspunkt från rimlig produktbredd och kommunernas eventuella merkostnader för att arbeta med flera leverantörer på närliggande avtals- områden.
- Om enskild kommun väljer att ha särskiljande kvalificeringskrav på leverantör, unika produktkrav/avvikande funktionalitet eller kriterier som skiljer sig åt i anbudsutvärderingen, tar kommunen hela den merkostnad som upphandlingskontoret åsamkas.

Se upprättade *Samarbetsavtal mellan de samverkande kommunerna*

Hänsynen till små och medelstora företag

En tydlig ambition med den offentliga upphandlingen ska vara att mindre och medelstora företag ska ha möjlighet att delta som anbudsgivare. Dessa företag kan ha fördelar som kommunerna i sitt arbete ska försöka ta till vara, men detta kan också innebära att mindre företag mer aktivt initierar utökade samarbetsformer.

Ramavtal

Ramavtal ingås med en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkor för avrop under en viss given tidsperiod. Genom referensgrupper skall de fem kommunernas samlade kompetens tas tillvara för att skapa så bra gemensamma ramavtal som möjligt. Ett aktivt deltagande från den kommun som har den mest lämpliga kompetensen inom produktområdet förutsätts.

Gemensamma ramavtal omfattar samtliga fem kommuners volymer. I normalfallet är ramavtalets villkor för helheten fördelaktigare än vad en enskild kommun kan uppnå genom separat upphandling.

När det gäller ramavtal, gäller också följande:

- Förfrågningsunderlaget ska ges sådan utformning att eventuella kostnadsfördyringar hamnar hos den/de kommuner som förorsakar detta.
- Den gemensamma nämnden avgör ytterst storleken på hävdad kostnadsfördyring.

- Kommunerna skall inte genomföra upphandlingar i egen regi där ramavtal finns eller där samordnad upphandling är planerad.
- Kommunstyrelsens godkännande krävs om enskild kommun inte ämnar medverka i kommungemensam upphandling, initierad av den gemensamma nämnden.

Avtalstrohet

En förutsättning för att uppnå effekterna med samordnad upphandling är att kommunerna använder de ramavtal som tecknats. Avtalstrohet skapar förutsättningar för att uppnå bra affärsmässiga villkor.

Om en kommun avstår från att utnyttja befintligt avtal, ska den gemensamma nämnden och upphandlingskontoret informeras om skälen.

Direktupphandling

Om ramavtal saknas får direktupphandling endast användas om upphandlingens värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses skäl som inte kunnat förutses och som inte beror på den egna verksamheten.

Den direktupphandlande organisationen skall alltid

- Förvissa sig om att ett angivet pris är rimligt, exempelvis genom en prisjämförelse.
- Dokumentation av direktupphandlingen skall upprättas. Kravet gäller upphandlingar överstigande en femtedel av definierat lågt värde.
- Vid större direktupphandlingar, hälften av definierat lågt värde, ska alltid upphandlingskontoret informeras.

Kommunernas definition av lågt värde är

- För varor: 225.000 kronor
- För tjänster: 225.000 kronor
- För mer avancerade tjänster: 450.000 kronor
- För byggentreprenader: 560.000 kronor

Produktprofil

Gemensamma val av produkter kan ge avsevärda kostnadsbesparingar, men enskild kommun ska kunna avvika från gemensamt val. Om detta sker, gäller följande:

- Kommunen tar hela merkostnaden för det egna unika valet.

Miljökrav

Kommunerna ska verka för att relevanta miljökrav ställs i varje upphandling. Vid oenighet om vad som är relevanta miljökrav eller inte, har upphandlingschefen att ta frågan med berörd kommun (kommunchef eller motsvarande). Frågan avgörs ytterst av den gemensamma nämnden.

Kraven som ställs skall vara förenliga med gemenskapsrätten och anges i annons om upphandling och förfrågningsunderlag.

Som utgångspunkt gäller följande:

- Om miljökraven riskerar att bli kostnadsdrivande, är det den gemensamma nämndens ansvar att förankra kraven hos respektive kommuns kommunstyrelse.
- Miljökompetens utanför upphandlingskontoret kan i förekommande fall tas i anspråk när förfrågningsunderlaget arbetas fram.
- EKV-verktyget¹ kan vara ett stöd i arbetet för att relevanta miljökrav ska kunna ställas.

Sociala krav

Det finns vissa möjligheter att ställa krav på social hänsyn i den offentliga upphandlingen. Hänsyn kan tas genom att ställa krav på antidiskrimineringsklausuler i de offentliga kontrakten, men även i samband med kvalificering av leverantörer eller i samband med utvärdering av anbud.

Kommunerna ska verka för att relevanta sociala krav ställs i varje upphandling. Vid oenighet om vad som är relevanta krav eller inte, har upphandlingschefen att ta frågan med berörd kommun (kommunchef eller motsvarande). Frågan avgörs ytterst av den gemensamma nämnden.

För de fem kommunerna gäller följande:

Vid upphandlingar överstigande 750.000 kr ska det offentliga kontraktet innehålla särskilda kontraktsvillkor, så kallade antidiskrimineringsklausuler.

¹ Ett verktyg för hållbar utveckling, utvecklat av Miljöstyrningsrådet: www.miljostyrning.se

- Antidiskrimineringsvillkoren ska endast gälla vid utförande av den avtalade tjänsten eller byggentreprenaden i Sverige.
- De av NOU framtagna kommentarerna med råd och formulering av kontraktsvillkor ska beaktas.